

De Postrijder verschijnt s'ondsdaags, s' donderdags en zaterdags.
Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEF, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 51, en bij alle post-directeuren.
Alle toezending van brieven, aankondingen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.
Een blad afzonderlijk, 20 centesime.
De aankondigingen, per drukregel, 15 centesime.
De reclamen, per drukregel, 25 centesime.

TONGEREN, DEN 18 MEI.

Vrede of oorlog in de XIXe eeuw.

De minnelijke oplossing van het geschied over de bezitting der stad Luxemburg is voorzeker eene zeer gelukkige gebeurtenis.

De vredelievende houding der Fransche regering, ondersteund door den invloed der andere groote Mogendheden onzes Werelddeels, heeft voor 't oogenblik de ijselijke rampen van ons afgewerd, welke ons van zoo dicht bedreigden, en waarin ons vaderland wellicht nogmaals het toneel zou zijn geweest, waarop de beide machtige partijen elkander eenen slag zouden hebben geleverd, zóó bloedig en vernielend, als de jaarboeken der wereldoorlogen er nog nooit hebben aangeteekend.

Het is eene onbetwistbare waarheid dat iedere vervolgen eeuw gekenmerkt is geworden door oorlogen; zowol de oude als de nieuwe geschiedenis zijn doorzwaaid met de verhalen van de bloedige worstelingen tusschen de verschillende volkeren, waarbij de namen der overwinnaars glansrijk werden uitgeroepen, die der overwonnenen vernederd.

Doch hoe dikwijls hadden die bloedige worstelingen plaats tusschen menschen, tusschen broeders, niet alleen voor onbeduidende voorwendsels, maar zelfs voor de zegepraal der ongerechtigheid? Hoe menigmaal moesten, evenals in het schandelijke tweegevecht, het recht, de onschuld vernederd worden? Hoe dikwijls hadden ze plaats alleen ter verzadiging der heerschzucht van ellendige geweldnaars en veroveraars?

De nieuwe beschaving, de verzachting der zeden, het onderwijs en de verlichting zouden eindelijk, in de XIXe eeuw, de menschelijke gevoelens doen zegeprelen; men wenschte vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid; vrede, werk en volksbeschaving werd de leus, en de zoo lang gewenscht gouden eeuw zou ons het ware aardsche geluk aanbrenge.

Helaas! nieuwe heerschzuchtige veroveraars zijn opgestaan en hebben, als geestes van het menschelijke geslacht, met de oorlogsfakkels geheel Europa in vuur en vlam gezet.

Als dienstwillige slaven, als gehoorzame lastdieren zijn de volkeren nogmaals te wapen gesneld, om elkander, zonder reden of oorzaak, te bevechten, te vermoorden, en de vruchten van den zuur gewonnen arbeid, plotseling te verwoesten. Wij zijn thans zoo verre gekomen, dat de formule van den nieuwen voortgang, der hedendaagsche verlichting schijnt te bestaan in de kunst « om in den minst mogelijken tijd zooveel menschen mogelijk om 't leven te brengen.... »

De vreeslijke groefkanonnen, de naald-, Albini- en Chassepot-geweren; de vernielende handmortiers en elektrische moordtuigen zijn

thans het groot onderwerp der beschrijvingen in de dagbladen, de volkeren bewapenen zich alom, als moeste er een algemeene strijd op leven en dood, een uitroefingsoorlog onder het menschdom plaats grijpen...

En waarom? Niet uit gegroede redens: ter verdediging van den vaderlandsechen grond, der geschonden onafhankelijkheid en vrijheid, van beleedigingen tegen of verkenkingen van het recht; maar enkel ter verzadiging der heersch-en veroverings-zucht van eenige mannen, die in ons werelddeel aan 't hoofd staan van machtig bewapende landen.

Hoe dan toch zijn de volkeren nog zoo uitzinnig dwaas, datze, ten gevalle van eenige overheerschers, zoo gedwee het harnas aangespen, en telkens dien goddeloozen broedermoord vernieuwen?

Omdat ze allengskens de eeuwige wetten van recht en rechtvaardigheid, de opperste wet Gods, de broederlievende leeringen van het Evangelie van Christus verfoeuen en miskennen. De zucht naar stoflijke genot, naar de bevrediging der dierlijke driften, naar pracht en praal, bedwelmt de zinnen. Het verlies van 't geloof, verlaagt den mensch tot een redeloos wezen, welk den spot drijft met de gevoelens van menschenliefe en eerlijkheid.

Men tracht, ja, schier overal het onderwijs en de wetenschaplijke kennisser op eene ontzaglijke wijze uittebreiden; doch men vergeet veel het voornaamste deel: de opvoeding; die eigenlijk den beschaafden mensch, den goeden huisvader, den braven staatsburger moet vormen. Men verwaarloost de betrachtting der plichten van den godsdienst, die weldadige breidel der jeugdige driften, die hoop en troost geeft in ramp en tegenspoed.

Sommige verdwaalde en verwaasde trotsche geesten gaan nog verder: zij pogen niet alleen de religie en den priester, maar zelfs het gedacht van God, te verbannen uit de scholen en huisgezinnen! Zij durven Christus en den Schepper des Heelals loochenen en bespotten. En aan dergelijke godloochenars wil men de leiding van het onderwijs en de opvoeding der toekomstige jeugd toevertrouwen!

Ziedaar de ware oorzaken van de geestverbastering, van den zedelijken achteruitgang, van de verstoffijking des menschdoms; ziedaar de oorzaken hunner onderlinge twisten en bloedige worstelingen ten voordeele van heerschzuchtige gebieders, wier knellende dwinglandij, als eene rechtmatige straffe des hemels, zij zich zelve op den hals halen.

Hoe plezierig het is onder het beheer van Pruisen te staan.

Ziehier een staaltje, hoe M. Von Bismarck

de Deensche hertogdommen behandelt, die zich thans onder het zoete bestuur van Pruisen bevinden. Wij ontleenen die berichten aan het Dagblad van Kopenhagen:

« Al wie maar eenigzins tot eenen openbaren dienst behoort, is verplicht eenen eed afteleggen strijdig met zijn geweten: de afstelling of de meened: zichier de dubbelkeus, waarin de pruisische overheerschers den nederigsten ambtenaar in Sleeswijk stellen.

» Men vergenoegt zich niet meer met rekruten voor den krijg dienste te lichten, de jongelingen tot ballingschappen te veroordeelen; maar de manschappen ten laatste onder de wapens roepende, en hen dwingende den eed van trouw aan het pruisische vaandel te zweren, heeft men duizenden vreedzame burgers uit hunne haardsteden verjaagd, onder dewelken een groot getal huisvaders, die hunne vrouwen en kinderen in de bitterste armoede achterlaten.

« Op die wijze, zuivert men Sleeswijk van de deensche elementen. Degenen die er blijven tracht men op allerlei manier te verduitschen. Het gebruik der deensche taal is verboden in de kerken en scholen, in de rechtbanken en openbare besturen; geheel het land wordt op zijn pruisisch ingericht; men vult het op met pruisische ambtenaars, en de Denen zijn er het voorwerp van alle soort van beleedigingen en vervolgingen...

Men mag hierbij voegen dat de pruisische politie dagelijks in Sleeswijk huiszoekingen doet in de bijzonderste woningen, om de adressen en klaagschriften in beslag te nemen, welke die schandelijke feiten in den vreemde bekend zouden kunnen maken.

Wie zou er dan niet reikhalzen om al spoedig aangehecht te worden bij dat zoete pruisische bestuur?

Zullen Oostenrijk en Frankrijk, op wier aandrang het 5de artikel in het vredeverdrag van Praag werd geplaatst, — bepalende dat de Sleeswijkers door middel van algemeene stemming moeten verklaren of zij Deensch of Duitsch willen blijven — zullen die twee Mogendheden zulke ongehoorde en onrechtvaardige verdrukking lijdzaam blijven gedoogen?

Hanen gevechten.

Keukeuleuk! Hanen liefhebbers, steekt het zwart vaandel uit; de hanen gevechten zijn afgeschaft.

De hanen hebben deze week de eer gehad in de Kamer besproken te worden. De wetgevende vergadering hield zich in hare diepe wijsheid bezig met de herziening van het strafwetboek. Een artikel der nieuwe wet straft met eene boete van 10 tot 20 fr. en eene gevangzetting van een tot vijf dagen, degenen die de dieren wreedelijk zullen mis-

handeld hebben, of die in spelen, vermaken of gevechten de dieren aan pijnigingen zullen onderworpen hebben.

Moest men in dat artikel ook de hanen gevechten begripen? De een zeide ja, de andere neen. Had de oude Tongenaar een woordje mogen inzetten, hij zou gezegd hebben: gij wapent alle jaren met duizende vrije burgers om tegen andere vrije burgers gaan te vechten, gij zoekt nieuwe wapenen, gij bouwt forteressen, gij belooft rijke belooningen aan wie de schrikkelijke moordmachienen zal uitvinden en dat alles om brave en vreedzame jongens te doen vechten tegen andere brave en vreedzame jongens die zij nooit gezien hebben en die hun nooit geen kwaad gedaan hebben. Gij zijt ongevoelig voor het lot dezer duizende jongelingen die tegen wil en dank moeten gaan moorden, die hunne knoken misschien op het slagveld zullen moeten laten, en gij zijt vol medelijden voor eenen haan die niets beters vraagt dan te vechten en die niet vecht omdat hij er toe gedwongen is gelijk een soldaat, maar omdat hij door de natuur daartoe geschikt is.

Het is te betreuren dat de hanen in de kamer geene welsprekender verdedigers gevonden hebben als degenen die ten hunne gunste het woord namen. Een der voorstaanders van het hanenperk beweerde dat het gevecht van twee gvlengelde strijders de vaderlandsliefde opwekt! Dit argument *novi generis* heeft in plaats van vaderlandsliefde eenen algemeenen schaterlach opgewekt en de kamer heeft *stunde pede* het artikel aangenomen.

Zoo dan, zullen de hanen gevechten welbra voor goed afgeschaft zijn. Dat onschuldig vermaak onzer buitenlieden, dat aan niemand kwaad noch schade deed, moet verdwijnen. De hanen zullen zich moeten vergenoogen met keukeuleuk op den mesthof te zingen en op zich papaatjes de hennen wandelen te leiden.

De vreedeling die de zittingen onzer kamer bijwoont, moet toch in zich zelve zeggen dat er op den ganschen aardbodem geen gelukkiger landje is als België, wyl de wetgevers er geene grootere misbruiken uit te rooijen vinden dan een onnoozel hanen gevecht!

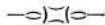
Eenen speerslag voor diegenen die tegen de hanen gevechten gestemd hebben; eenen roeden hanenkam met eenen pluimstaart voor hunne verdedigers.

Het werk van O. L. V. van Tongeren.

Eene associatie van Damen heeft zich in Tongeren gevormd, onder de voorzitterschap van mvr. Jaminé, met het dubbel inzicht om gemaakte kleederen aan de armen te bezorgen en een nuttig toezicht uit te oefenen over de jonge arme meisjes. Dit werk is bestemd om

UIT DE BERGEN.

DOOR CARL GUNTRAM.

Er gaat zelden een jaar voorbij, dat in eene uitgebreide mijn niet een of meer personen verongelukkig.

Deze zaak is zoo gewoon, dat de geschiedenis van zulk een ongeval slechts weinige dagen de algemeene opmerkzaamheid bezig houdt, en weldra weder onder de bedrijven van den dag vergeten wordt.

En toch, met zulk eene geschiedenis is het leven van een mensch opgelost, en met hem wellicht het lot eener familie op eene treurige wijze beslist. Niet zelden echter blijven zulke gebeurtenissen in het geheugen der mijnwerkers voortleven, en maken zij den inhoud uit hunner gesprekken aan den huiselijken haard of in de herberg.

Het leven der berglieden is even eenvormig als de donkere woning waarin het besloten is. Maar hoeveel gevaren zijn er niet aan dat leven verbonden! Hoe wonderbaar en afwisselend zijn die gevaren! Hoe wonderbaar is soms de redding, die als het invallend daglicht aan het einde van eenen duisteren gang, plotseling in den dreigenden doodsnacht doorbreekt....

De geschiedenis van die gevaren en reddingen is dikwijls hoogst eenvoudig, en omvat meestal een enkel tragiek beeld in eene kleine lijst. Er heerscht in al die verhalen eene zekere overeenkomst, die zich van tijd tot tijd met geringe veranderingen herhaalt, en zij gelijken veel op

spook- of toovergeschiedenissen, die ook in de mijnwerken zoo eigen zijn.

Terwijl in de historie of roman der hovenwereld gewoonlijk eer- of hebzucht, toeval of onvoorzichtigheid het ongeluk te weeg brengen, is het in de sagen der bergwerkers dikwijls een kwade geest of kabouter, die de zinnen verblindt, hier een hinderlaag legt, daar de mijnlamp uitblaast en alles eensklaps in een nacht van duisternis hult.

Er is in de spleet iets aan de betimmering te herstellen. De timmerman neemt zijn gereedschap en maakt zich gered om in de diepte af te dalen. Een klein planke hangt met twee stroppen aan een lang touw, dat aan een windas boven de spleet is vastgemaakt. Het wordt langzaam naar beneden gelaten, tot dat de man op de plaats komt waar de herstelling noodig is. Dan houdt de windas stil, men maakt het touw vast, en de man hangt nu te zweven, veertig vademen beneden de monding van de spleet en misschien nog honderd vademen boven den donkeren bodem der mijn.

Boven, aan de opene spleetdeur, staan twee bergmannen samen te geeuwen of te klappen, en wachten op de aanwijzing eener nieuwe groef, die hen weder aan den arbeid roept. Onder hen schemert, als een klein sterreke, de lamp van den timmerman, die hem bij zijn werk voorlicht. Hij zelf zingt er bij; zijn lied klinkt hol uit de diepte, en vermenst zich met het geklop van zijnen beitel op het houten beschoot der spleet. Eensklaps houdt het zingen op; de hamerslagen worden niet meer gehoord; het zwakke licht der mijnlamp is uitgedoofd.

Men verneemt niets dan een enklens gesmoorden kreet in de verte, en alles is weder doodstil.

De man heeft misgeslagen, zijn beitel heeft het koord getroffen en doorgesneden, hij zelf is in de diepte gestort. Hij is uitgezongen en uitgeleefd, even snel als de noodkreet in de lucht, waarmede hij zijn ongeluk te kennen gaf.

De directeur van een der bergwerken, een ondachtig man, gaat in de groef rond, om op den arbeid en de machienen te letten, of de verandering die in de richting der gangen noodig is, op te nemen. Zijne taak voert hem naar eene lange donkere kloof; met de lamp beproeft hij het eerst, klopt met den hamer aan de wanden, en beziet nauwkeurig de afgeslagen stukken. Zoo gaat hij langzaam zijnen weg, maar onvoorzien stapt hij in eene holte en verdwijnt plotseling voor de oogen der verschrikte mijngasten, als de geest van Hamlet in de planken van het toneel.

Men had verzuimd het valluik der benedenmijn te sluiten, en de arme oude was door de spleet naar beneden gestort; maar zijn witte kiel, die hij uit voorzorg voor de jicht gewoonlijk droeg, had zich als een valschermscherm om de magere gestalte uitgebreid, zoodat hij ongedoerd op den boden neêrkwam.

Daar vinden hem de mijnwerkers, die hem zonder kennis opnemen en in het daglicht terugvoeren. Eene heete koorits houdt hem eenige dagen te bed. Hij mag het gezond en hersteld weder verlaten, maar de herinnering van zijnen val is hem altoos bijgebleven; bij kon naderhand nooit weder zonder draaijing eene spleetdeur

voorbijgaan, en was genoodzaakt zijn ambt als mijn-directeur neder te leggen.

De gevaren die den bergwerker omringen, nemen dikwijls eene andere, spookachtige gedaante aan. Soms naderen zij hem in de verstikkende zware lucht.

Een mijnwerker daalt af in eene diepe groef, die misschien voor honderd of meer jaren verlaten is, en waarvan de kronkelingen sinds lang door geene menschelijke voeten meer betreden zijn. De breede ruimte is met steenen opgevuld, daartusschen glinsteren vochtige zwavelkristallen, en wonderbare steenplanten booren zich door de spleten.

Daarnevans op den grond ligt een witte, beschimmelde sluijer over een put, die als een verraderlijke slang in de diepte loert.

Terwijl de werkmans den mijnwand met den hamer onderzoekt, valt er een suk op het zeildoek, en maakt er de eerste steun in. Maar door die kleine opening stijgt terstond de walm eener lang beslotene stiklucht naar boven. Het onzichtbare verderf beneemt hem de zinnen; als door een vergiftige slang gebeten, wankelt hij. Hij tast naar den wand om zich recht te houden, bij wil zich grijpen maar waggelt, zijn hoofd en zijne voeten weigeren hem dienst, hij stronkelt en valt bewusteloos neêr. Zijne kameraden, die den verwisten eenigen tijd later gaan zoeken, vinden niets dan een lijk.

Ginds arbeiden twee Slaven; zij zijn geheel naakt, het zwet parelt hen met groote druppels op het voorhoofd, hun lichaam is rood en als door het vuur gebrand. Er is een brand af te sluiten, die in een gedeelte der mijn is uitgebro-